

UDK/UDC 94

ISSN 1332-4853 (Tisak)
ISSN 1848-9109 (Online)

scrinia slavonica

Godišnjak Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje
Hrvatskog instituta za povijest

*Annual of the Department for the History of Slavonia, Srijem and Baranja
of the Croatian Institute of History*

svezak / *volume* 20 (2020)

Slavonski Brod, listopad 2020.

scrinia slavonica

godišnjak Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje
Hrvatskog instituta za povijest

Prvi broj objavljen 2001. / *Founded in 2001.*

© Scrinia Slavonica

(Hrvatski institut za povijest - Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje)

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief: Stanko Andrić

Tajnik uredništva / Secretary: Marijan Šabić

Uredništvo / Editorial Board:

Miroslav Akmadža, Mato Artuković, Marija Karbić, Suzana Leček,
Robert Skenderović, Milan Vrbanus, Dinko Župan

Uredničko vijeće / Advisory Board:

Carl Bethke (Tübingen), Hrvoje Gračanin (Zagreb), Fazileta Hafizović (Sarajevo), Đura Hardi (Novi Sad), Alojz Ivanišević (Wien), Milan Kruhek (Karlovac), Damir Matanović (Osijek), Nenad Močanin (Zagreb), Antal Molnár (Budapest), Mirko Valentić (Zagreb), Szabolcs Varga (Pécs), Božena Vranješ-Šoljan (Zagreb), Piotr Żurek (Bielsko-Biala), Zlata Živaković-Kerže (Osijek)

Adresa uredništva / Address: Starčevićeva 8, HR-35000 Slavonski Brod

<http://hipsb.hr/>

E-mail: info@hipsb.hrr

Tel. / fax: (+385) (0)35 447 243, (0)35 447 247

Žiro-račun / Bank account: Hrvatska poštanska banka, IBAN HR7023900011400000096

Lektura i korektura / Text editing and proof reading: Slavko Sušilović

Grafički urednik / Page layout: Krešimir Rezo

Likovno rješenje korica / Cover design: Dragutin-Dado Štebih

Tisak / Printed by:

Naklada / Print run: 300

Cijena ovom broju / Price per issue: 80 kn + PDV

Za inozemstvo / Abroad: 15 EUR

Prijava o izdavanju časopisa *Scrinia Slavonica* ubilježena je u Uredu za odnose s javnošću Vlade Republike Hrvatske pod brojem: klasa 008-02/01-01/793.

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na / *The journal in digital form is accessible at*
<http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>

(Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“)

Radovi objavljeni u časopisa *Scrinia Slavonica* referiraju se i dostupni su u bazama / *Articles published in Scrinia Slavonica are indexed in and available at:*

Historical Abstracts i *Historical Abstracts with Full Text* (<http://ebshost.com>);

European Reference Index for the Humanities – ERIH Plus (<https://dbh.nsd.uib.no/publiseringskanaler/erihplus/>);

Central and Eastern European Online Library (<http://www.ceeol.com>).

Slika na naslovnici / Cover illustration:

Pripadnici pakračke bojne 52. domobranske pukovnije Hrvatske vojske iz Daruvara ulaze u Japagu južno od Pakraca, 4. svibnja 1995. Foto Toni Hnojčik (vl. fotografije K. Hnojčik)

scrinia slavonica

svezak 20 (2020)

Sadržaj

- Ratko IVANUŠEC i Petar SELETKOVIĆ:
Posjed Horvati u srednjem vijeku i crkva sv. Bartola u Novim Mikanovcima 9
→ *Summary*
- Amer SULEJMANAGIĆ:
Prilog istraživanju grbova Iločkih – razvoj, osobitosti i mijene 51
→ *Summary*
- Marko MATOLIĆ:
Katoličko stanovništvo sela toliške kapelanije za vrijeme
„Dubičkog rata“ (1788.-1791.) 79
→ *Summary*
- Eldina LOVAŠ:
„Budući da je smrt coveka istinita, csas pak smrti nepoznat...“
– oporučitelji i oporučna ostavština u oporukama osječkoga
stanovništva zapisanima na hrvatskom jeziku (1809.-1850.) 93
→ *Summary*
- Iva SALOPEK BOGAVČIĆ:
U ritmu poplave i gladi: problemi stanovništva novogradiške Posavine
duž slijeva potoka Rešetarice do rijeke Save (1890.-1914.) 115
→ *Summary*
- Mislava BERTOŠA i Tvrtko VUKOVIĆ:
Lov na degenerike: psihijatrija i normalizacija hrvatskog građanskog
društva na primjeru slučaja Miloša Krpana 149
→ *Summary*
- Siniša LAJNERT:
Ustroj i djelovanje Dioničarskog društva dunavsko-savske vicinalne
željeznice u periodu Austro-Ugarske Monarhije 189
→ *Summary*
- Mislav GABELICA:
„Frankovci“ u Srijemskoj županiji uoči Prvoga svjetskog rata 225
→ *Summary*

Hrvoje PAVIĆ i Zlata ŽIVAKOVIĆ-KERŽE:
Od gradske bolnice do gradskoga ubožišta (Prilog za proučavanje
bolničkih i socijalnih ustanova u Osijeku) 261

→ *Summary*

Silvestar BALIĆ:
Hrvatski tisak na području današnje Mađarske u godinama
nakon Prvog svjetskog rata 277

→ *Summary*

Dragutin BABIĆ i Filip ŠKILJAN:
Muslimani / Bošnjaci u Slavoniji: ratni sukobi, identitet, suživot 305

→ *Summary*

Uz 25. obljetnicu završetka Domovinskog rata

Ana FILKO:
Ovčara – siva zona međunarodne zajednice (1992.-1994.) 337

→ *Summary*

Ana HOLJEVAC TUKOVIĆ i Ante NAZOR:
Ratne štete na kulturnim dobrima na području Osječko-baranjske županije 373

→ *Summary*

Ana HOLJEVAC TUKOVIĆ i Mate RUPIĆ:
Arhivski fondovi srpske provenijencije pohranjeni u Hrvatskome
memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata 423

→ *Summary*

Grada

Milan VRBANUS:
Popis krizmanika župe Našice iz 1777. godine 459

Ana RAJKOVIĆ:
Dokumenti o aktivnostima državnih vlasti pri suzbijanju širenja
boljševičkih ideja na području Slavonije i Srijema (1918.-1922.) 481

→ *Summary*

In memoriam

János M. Bak (1929.-2020.) (Marija KARBIĆ) 505

Kronika

Sedma dodjela Nagrade Podružnice mladim povjesničarima (S. ANDRIĆ) 511

Prikazi i osvrti

- Henrik Mouritsen: *Politics in the Roman Republic. Key themes in ancient history*, Cambridge, 2017. (Franjo LACKOVIĆ) 515
- Branka Migotti, Marjeta Šašel Kos, Ivan Radman-Livaja: *Roman Funerary Monuments of South-Western Pannonia in their Material, Social, and Religious Context*, Oxford, 2018. (Josip PARAT) 522
- Drago Roksandić: *Čovjek i prostor; čovjek u okolišu (Ekohistorijski ogledi)*, Zagreb, 2018. (Nikola CIK) 525
- Antal Molnár: *Confessionalization on the Frontier. The Balkan Catholics between Roman Reform and Ottoman Reality*, Rim, 2019. (Anđelko VLAŠIĆ) 528
- Denis Njari: *Popis katoličkog stanovništva u istočnoj Slavoniji 1767. godine / A kelet-szlavóniai katolikus lakosság 1767. évi összeírása*, Osijek - Pečuh, 2019. (Milan VRBANUS) 531
- Dinko Čutura: *Stjepan Sarkotić – posljednji zemaljski poglavar Bosne i Hercegovine*, Zagreb, 2019. (Domagoj ĐEREK) 537
- Dubravka Zima: *Praksa svijeta. Biografija Ivane Brlić-Mažuranić*, Zagreb, 2019. (Ana RAJKOVIĆ) 540
- Krešimir Regan: *Sporazum ili nesporazum? Srpsko pitanje u Banovini Hrvatskoj (1939.-1941.)*, Zagreb, 2019. (Ivan MILEC) 546
- Max Bergholz: *Nasilje kao generativna sila: identitet, nacionalizam i sjećanje u jednoj balkanskoj zajednici*, prev. S. Kreso, Sarajevo-Zagreb, 2018. (Tizian RASPOR) 553
- Nenad Bukvić: *Privid demokracije. Sabor u prvim godinama komunističke Hrvatske (1945.-1953.)*, Zagreb, 2018. (Miroslav AKMADŽA) 557
- Roman Domović: *U zasjedi dezinformacija. Informacijske operacije u medijskom prikazu Domovinskog rata*, Zagreb, 2019. (Gabrijela BARIČIĆ) 559
- Luka Jakopčić: *Gladijadori: povijest svakodnevnog života u Hrvatskoj s pokojom turističkom preporukom*, Zagreb, 2019. (Nikola CIK) 565
- Zbornik Muzeja Đakovštine*, sv. 14, gl. ur. B. Bijelić, Đakovo, 2019. (Hrvoje MILETIĆ) 568
- Naučna konferencija *Baranja kroz vekove: slojevi kulture Baranje*, Muzej Vojvodine i Vukova zadužbina, Novi Sad, 5. listopada 2019. (Aleksandar HORVAT) 569

scrinia slavonica

volume 20 (2020)

Contents

Ratko IVANUŠEC and Petar SELETKOVIĆ: The Horvati Estate in the Middle Ages and the St. Bartholomew Church in Novi Mikanovci	9
Amer SULEJMANAGIĆ: A Contribution to the Research of the Coats of Arms of the Újlaki (Iločki) Family – Development, Specificities and Changes	51
Marko MATOLIĆ: The Catholic Population of the Villages of the Chaplaincy of Tolisa during the Time of the Dubica War (1788-1791)	79
Eldina LOVAŠ: „Budući da je smrt coveka istinita, cas pak smrti nepoznat...“ („As the Death of Men is Known, and the Time of Death, However, Unknown ...“) – Testators and Testamentary Legacies in the Wills of the Osijek Population Recorded in the Croatian Language (1809-1850)	93
Iva SALOPEK BOGAVČIĆ: In the Rhythm of Floods and Famine: Issues of the Population of the Nova Gradiška Sava River Basin Along the Drainage Basin of the Rešetarica Stream as far as the Sava River (1890-1914)	115
Mislava BERTOŠA and Tvrtko VUKOVIĆ: Hunting Down the Degenerates. Psychiatry and the Normalization of Croatian Civil Society: Miloš Krpan, a case study	149
Siniša LAJNERT: The Structure and the Activity of the Danube-Sava Vicinal Railway Stock Company during the Austro-Hungarian Monarchy	189
Mislav GABELICA: The “Frankovci“ in Srijem County Before World War I	225
Hrvoje PAVIĆ and Zlata ŽIVAKOVIĆ-KERŽE: From City Hospital to City Almshouse (A Contribution to the Research into Hospitals and Welfare Establishments in Osijek)	261

Silvestar BALIĆ:
Croatian Press on the Territory of Today's Hungary in the Years
after the First World War 277

Dragutin BABIĆ and Filip ŠKILJAN:
Muslims / Bosniaks in Slavonia: Armed Conflicts, Identity, Coexistence 305

25th Anniversary of the End of the Croatian War of Independence

Ana FILKO:
Ovčara – the Grey Zone of the International Community (1992-1994) 337

Ana HOLJEVAC TUKOVIĆ and Ante NAZOR:
War Damage to Cultural Properties in the Territory of the
Osijek-Baranya County 373

Ana HOLJEVAC TUKOVIĆ and Mate RUPIĆ:
Civil and Military Archival Holdings of Serbian Provenance stored
at the Croatian Memorial-Documentation Centre of the Homeland War 423

Source Edition

Milan VRBANUS:
List of Confirmed of the Parish of Našice from 1777 459

Ana RAJKOVIĆ:
Documents on the Activities of State Authorities in Combating the Spread
of Bolshevik Ideas in the Territory of Slavonia and Sylvania (1918-1922) 481

In memoriam

János M. Bak (1929-2020) (Marija KARBIĆ) 505

Chronicle

Seventh Prizes of the Department for Young Historians (S. ANDRIĆ) 511

Book and Conference Reviews 515